

Jornada de reflexió

Cap a on anem?

Planificar i explorar en educació ambiental

Espai Francesca Bonnemaison

Dijous 27 de gener de 2023, de 9 a 14 h

**Diputació
Barcelona**

Diputació
Barcelona

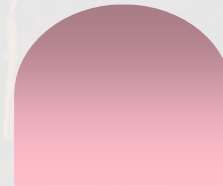
**Diputació
Barcelona**

Taula rodona

Planificar als municipis i als espais naturals: Què hi posem, a la motxilla?

Berta Artigas

Sara Batet

Josep Canals

Enric Coll

Diputació
Barcelona

Anem d'excursió: preparem la motxilla!

Un procés d'exploració que es planifica

La planificació / La nostra guia d'excursió

Si no sabem a on anem, no sabem a on arribarem.

L'educació ambiental, com una excursió, es planifiquen, com qualsevol altra exercici de la gestió municipal.

Un projecte d'educació ambiental és una oportunitat per acostar la política i la gestió ambiental a la ciutadania.

Un projecte d'educació ambiental, com una excursió, requereixen de recursos, humans, materials i econòmics.

Diputació
Barcelona

Anem d'excursió: preparem la motxilla!

Un procés d'exploració que es planifica

La planificació / La nostra guia d'excursió

Si no sabem a on anem, no sabem a on arribarem.

L'educació ambiental, com una excursió, es planifica.

Un projecte d'educació ambiental és una oportunitat.

Un projecte d'educació ambiental, com una excursió, requereix de recursos.

Diputació
Barcelona

Diputació
Barcelona

La diagnosi / Els binocles

Recerca d'informació i de documentació

Context social i ambiental i antecedents

Territori únic

Valors distintius

Anàlisi detallat

Mirada d'un espai i un temps

Diputació
Barcelona

Diputació
Barcelona

La participació / Encordar-se

Impulsors

Agents involucrats i actors clau

Necessitats reals i interessos compartits

Cocreació de solucions

Visions i transversalitat

Diputació
Barcelona

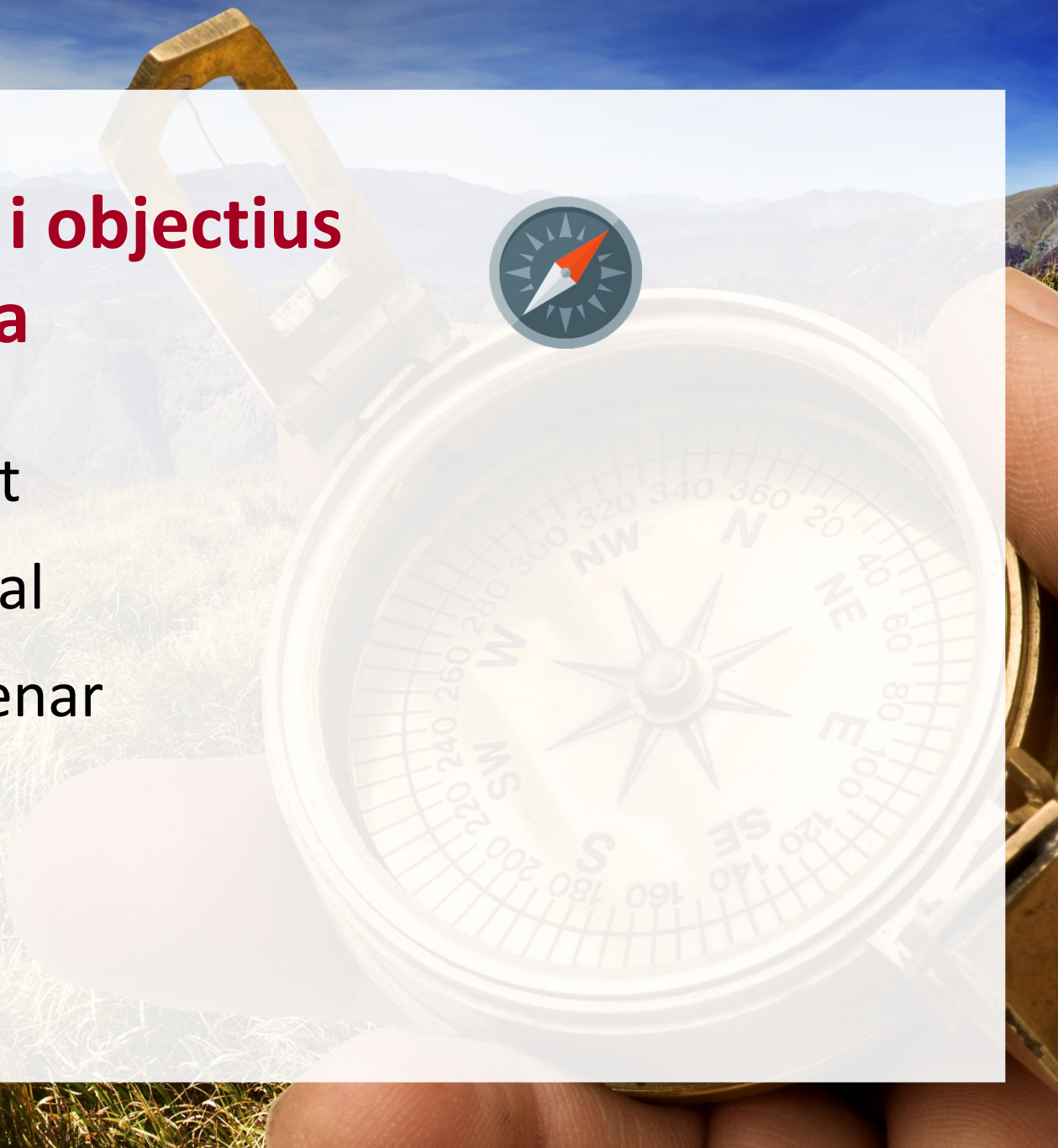
Diputació
Barcelona

Visió, missió i objectius / La brúixola

Trets d'identitat

Marc conceptual

Planificar i ordenar

Diputació
Barcelona

Diputació
Barcelona

Els públics objectius / Companys de viatge

Destinataris

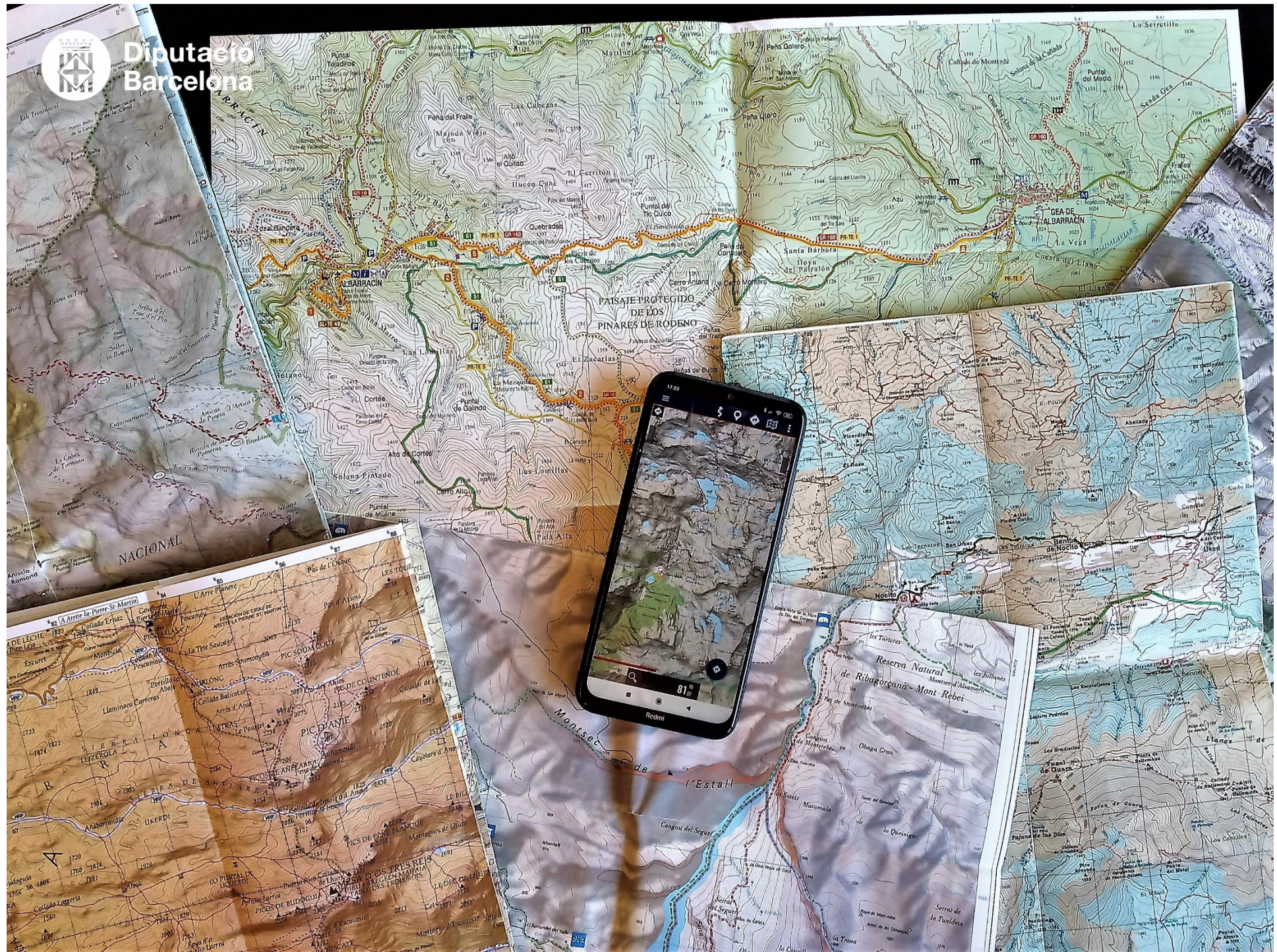
Usuaris

Concreció, evitar genèrics i ambigüitats

Segmentació

Diputació
Barcelona

Diputació
Barcelona

Les línies estratègiques i les accions / El mapa i la ruta

Ordre, estructura, prioritats, cronograma

Eixos temàtics

Com ho portarem a terme

Pràctica diària i efectiva

Diputació
Barcelona

Diputació
Barcelona

La governança / La carmanyola

Model de gestió

Com ens organitzem

Qui ho portarà a terme ?

Recursos humans

Pressupost

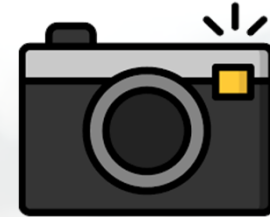
Diputació
Barcelona

Diputació
Barcelona

La comunicació / La càmera

La comunicació també es planifica

Diversitat de canals

Diputació
Barcelona

Diputació
Barcelona

L'avaluació / El nostre diari

Inherent a la planificació

Ni al final, ni optativa

Aprendre i millorar

Respecte cap als destinataris i usuaris

Escolta activa i resposta

Diputació
Barcelona

La diagnosi

**El procés de
participació**

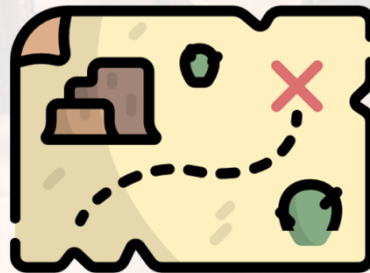
**Missió, visió i
objectius**

Els públics objectiu

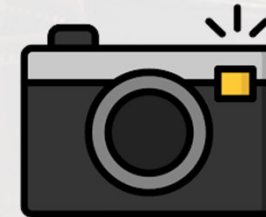
**Línies estratègiques i
accions**

La governança

La comunicació

L'avaluació

Diputació
Barcelona

Planificació

Pla marc d'educació
ambiental i voluntariat
de la Xarxa de Parcs Naturals
(2022-2026)

Diputació
Barcelona

L'acció en l'àmbit de l'educació ambiental i el voluntariat s'ha de caracteritzar per...

- Planificació
- Integració en els plans de gestió
- Adaptació a les necessitats socials i ambientals
- Estabilitat i consolidació
- Adequació als destinataris
- Participació dels agents territorials

Diputació
Barcelona

Model de gestió de la Xarxa de Parcs Naturals

EDUCACIÓ AMBIENTAL I VOLUNTARIAT

QUATRE GRANS EIXOS DE GESTIÓ

Diputació
Barcelona

Model de gestió de la Xarxa de Parcs Naturals

EDUCACIÓ AMBIENTAL I VOLUNTARIAT

QUATRE GRANS EIXOS DE GESTIÓ

Diputació
Barcelona

Model de gestió de la Xarxa de Parcs Naturals

EDUCACIÓ AMBIENTAL I VOLUNTARIAT

QUATRE GRANS EIXOS DE GESTIÓ

Diputació
Barcelona

Planificació en cascada

**PLA ESTRATÈGIC 2019-2022 D'EDUCACIÓ I VOLUNTARIAT AMBIENTAL ALS
PARCS NATURALS DE CATALUNYA (PEEVA)
GENERALITAT DE CATALUNYA**

PLA MARC XPN

PLA ESTRATÈGIC PARC

**TAULES DE
PARTICIPACIÓ
I VOLUNTARIAT**

Diputació
Barcelona

Diputació
Barcelona

Destinataris

Centres educatius
locals
(alumnes i docents)

Centres educatius
d'altres territoris
(alumnes i docents)

Diputació
Barcelona

Destinataris

Població local i
entitats no lucratives
d'àmbit local

Agents econòmics i
professionals d'àmbit
local i/o vinculats
al territori

Administracions locals
(Responsables polítics i
tècnics)

Diputació
Barcelona

Destinataris

Visitants i turistes

Actuacions

1. PROGRAMES I ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Accions Xarxa

24

Accions Parcs

15

2. ENTITATS I ACCIONS DE VOLUNTARIAT AMBIENTAL

Accions Xarxa

10

Accions Parcs

7

3. EQUIP DE TREBALL I GOVERNANÇA DELS ESPAIS NATURALS

Accions Xarxa

12

Accions Parcs

7

4. COMUNICACIÓ

Accions Xarxa

7

Accions Parcs

5

Diputació
Barcelona

Catàleg de serveis

Diversos suports per a municipis

L'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental té per objectiu donar suport tècnic i econòmic als ens locals de la demarcació en matèria d'educació, comunicació i formació ambiental, per tal d'impulsar l'adequació de l'actuació municipal als criteris de la sostenibilitat i facilitar la sensibilització ciutadana.

- **Suport tècnic** per al desenvolupament de projectes d'educació ambiental amb especial atenció per al **disseny de plans directors d'equipaments o plans d'educació ambiental municipals** o temàtics.
- **Suport econòmic** per a activitats de sensibilització i educació ambiental
- **Suport material:** recursos EA i exposicions

**Catàleg de serveis
2021-2023**

<https://catalegdeserveis-cercador.diba.cat/>

Obert fins el 9 de febrer del 2023

Diputació
Barcelona

Disseny de plans d'educació ambiental

TÍTOL

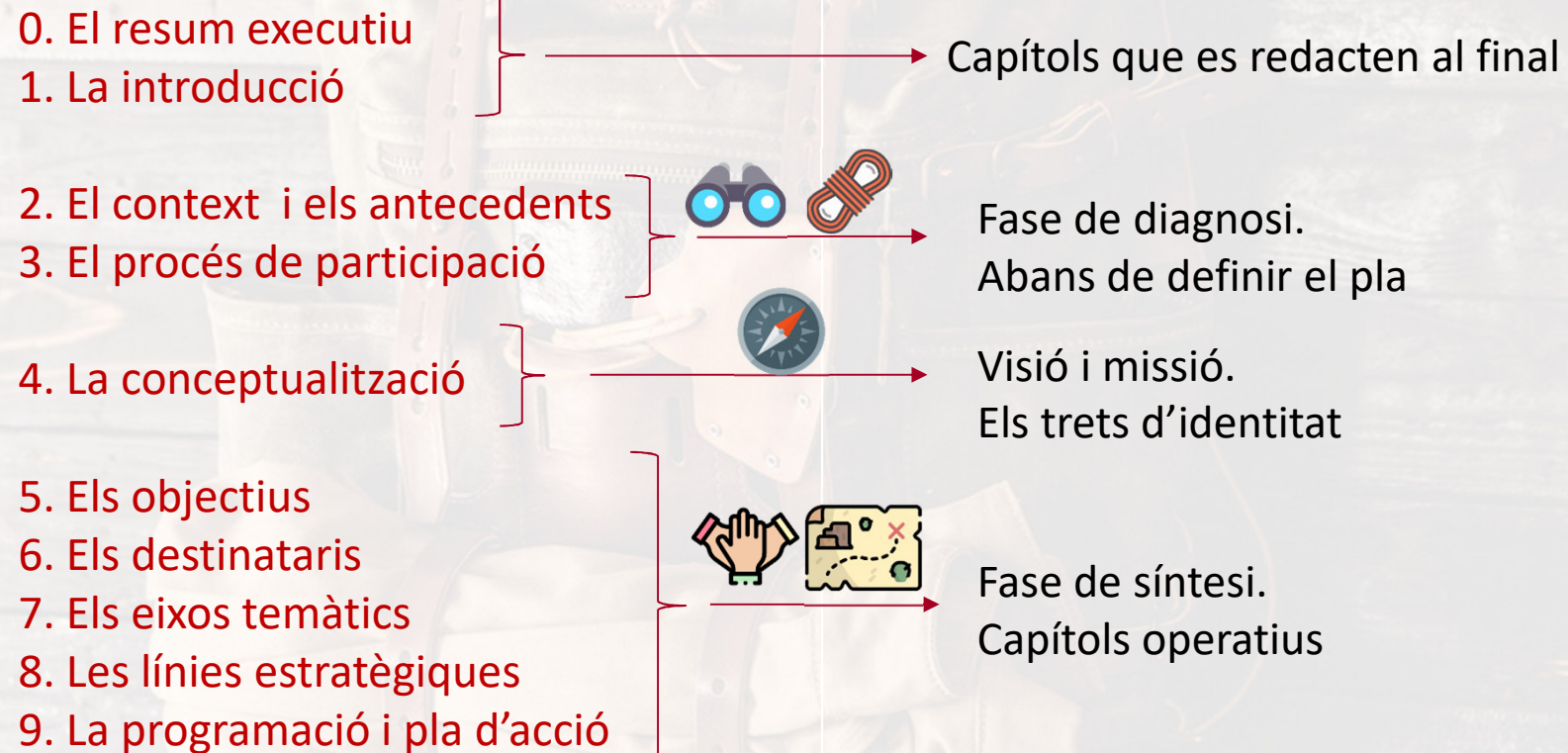
- Suport tècnic per al disseny de **Plans i programes d'educació ambiental municipals** o temàtics.
- Suport tècnic per al disseny de **Plans directors d'equipaments d'educació ambiental** (aules de natura, punts d'informació ambiental, centres de recursos, etc.)

<https://www.diba.cat/es/web/mediambient/planificar-l-educaci%C3%B3-ambiental>

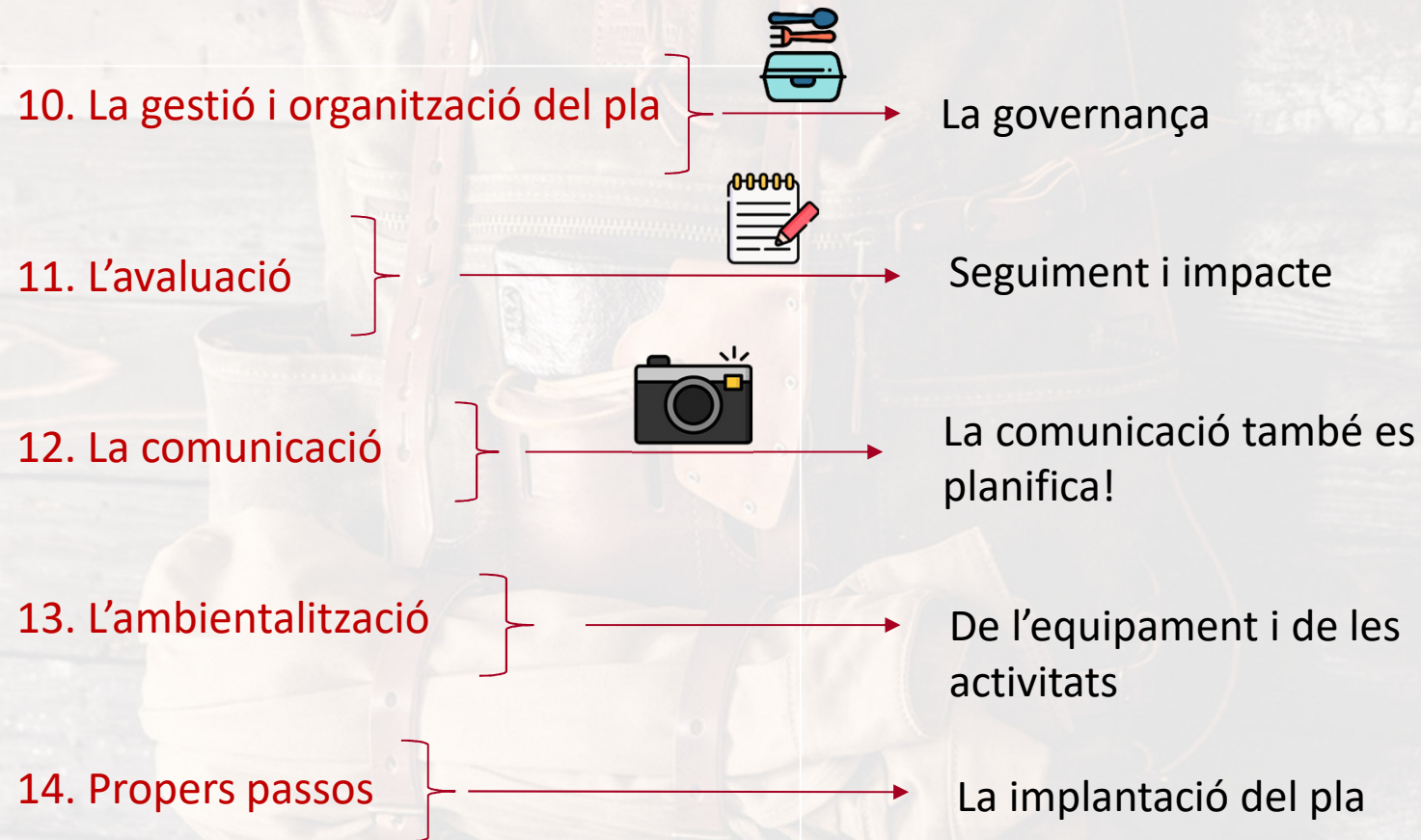

Estructura de la guia de plans directors d'equipaments

Estructura de la guia de plans directors d'equipaments

Diputació
Barcelona

Alguns exemples inspiradors

T CASA CAPELL (MATARÓ)

Pla director de la Casa Capell de Mataró 2019-2020

El pla de participació:

- Diagnosi tècnica municipal
- Diagnosi ciutadana
- Espai creatiu

El pla de comunicació:

Alguns exemples inspiradors

T CENTRE D'ESTUDIS DEL MAR (SITGES)

Els **trets d'identitat** del CEM:

1. Un equipament públic d'educació ambiental
2. Un espai de descoberta, aprenentatge i sensibilització sobre el medi marí i litoral
3. Un centre de divulgació
4. Un espai de participació
5. Un equipament lligat al territori
6. Un espai de trobada de col·lectius i organitzacions
7. Un espai d'eficiència i sostenibilitat

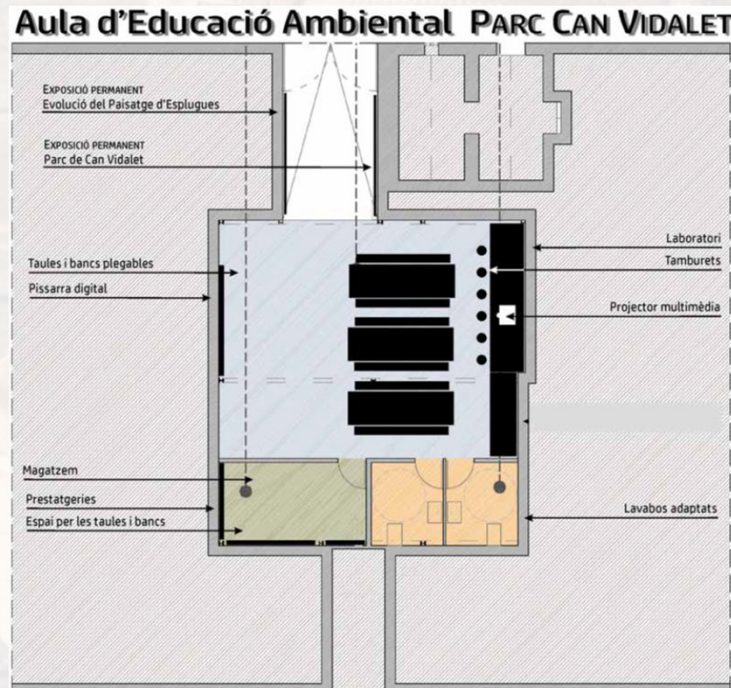

Diputació
Barcelona

Alguns exemples inspiradors

T AULA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE CAN VIDALET (ESPLUGUES)

La transformació d'usos d'un equipament municipal:

Alguns exemples inspiradors

T EL MOLÍ DEL FOIX (SANTA MARGARIDA I ELS MONJOS)

S'ubica a un antic molí fariner medieval situat al nucli dels Monjos
En funcionament des de l'any 2003.

El Pla director realitzat l'any 2020 ha permès:

- **Reconceptualitzar l'equipament.**
- Fer balanç de la trajectòria
- Endreçar i planificar les activitats adaptades als grans reptes planetaris que s'han d'abordar a nivell local.
- Centre de referència comarcal que té la voluntat d'obrir-se a **nous públics**.

Alguns exemples inspiradors

T CENTRE DE REFERÈNCIA D'EDUCACIÓ I SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

El Pla Director redactat el 2022 és l'embrió i naixement del projecte CRESU que s'ubicarà a l'històric balneari Ullastres.

La redacció d'aquest pla ha estat bàsic per definir **què serà aquest equipament**.

Centre que es planeja amb **3 eixos temàtics**:

- Energia
- Residus
- Patrimoni social i natural

Alguns exemples inspiradors

T CENTRE D'ACTIVITATS AMBIENTALS CAL GANXO (CASTELLDEFELS)

Pla director en elaboració que permetrà definir...

Què vol ser Cal Ganxo?...

- Centre d'activitats ambientals amb pernoctació?
- Centre d'activitats ambientals sense pernoctació?

Diputació
Barcelona

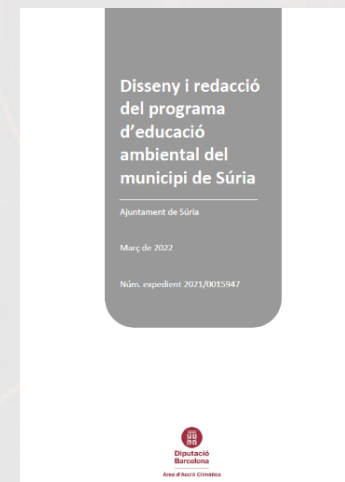
Plans d'educació ambiental municipals

T Exemples de suport tècnic que es sol·licita a través del Catàleg de Serveis

Redacció de Plans d'educació ambiental municipals:

Mataró, Parets del Vallès, Granollers, Sant Salvador de Guardiola, Les Franqueses del Vallès, Granollers, Penedès – Garraf, Vallès Occidental, Súria, Callús, Pineda de Mar, Sant Cugat del Vallès...

Els publicarem a la web.

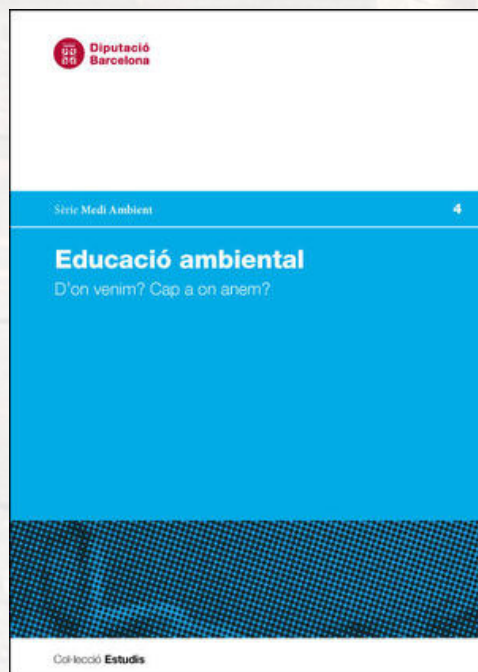

Diputació
Barcelona

Visions des de l'educació ambiental.

A partir de J.Terrades i T.Franquesa

Taula1. Principals enfocaments en educació ambiental urbana

Enfocament	Objectiu	Rerefons	Concepte clau	Resultat esperat
La ciutat com a aula	Millorar el coneixement del propi entorn.	Si conec el meu entorn, l'estimaré.	Valoració	Defensa i conservació del patrimoni
La ciutat com a ecosistema	Ajudar a comprendre el funcionament de la ciutat des de la ciència.	Si entenc el funcionament del sistema, podré evitar disfuncions.	Comprensió	Comportament basat en el coneixement científic
Els problemes ambientals de la ciutat	Fer prendre consciència dels problemes ambientals.	Si conec els problemes, els voldré resoldre.	Conscienciació	Denúncia Activisme
La gestió ambiental de la ciutat	Ensenyar comportaments adequats i promoure canvis d'hàbits.	Si conec solucions concretes, col·laboraré a implementar-les.	Col·laboració	Canvis en accions quotidianes i estil de vida personal
La transformació de la ciutat	Apoderar per participar en processos de canvi.	Si em sento particip del meu entorn, m'implicaré a explorar solucions.	Participació	Coresponsabilitat Proactivitat Innovació

Com ajudem a ordenar les idees...

Model – Índex d'un Pla d'educació ambiental

Hi ha elements que l'ens local no té prou coneixement, maduresa o expertesa. Per aquest motiu demana suport a la Diputació de Barcelona.

+ 5 visions EA + Educació pels ODS =

- Proposem un **Marc conceptual**
- Identifiquem **ODS relacionats** i definim el potencial en competències educatives clau, objectius d'aprenentatge, possibles temes a treballar.
- Ajudem a **identificar objectius, públics destinataris i eixos temàtics**
- Disposem d'un **llistat d'accions**
- Ajudem a **ordenar les accions** i disposar d'una eina **operativa i executiva** per poder planificar, calendaritzar i actuar

Diputació
Barcelona

Alguns exemples inspiradors

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

**NOU PLA DIRECTOR
D'EDUCACIÓ AMBIENTAL
HORIZÓ 2030**

Participació externa

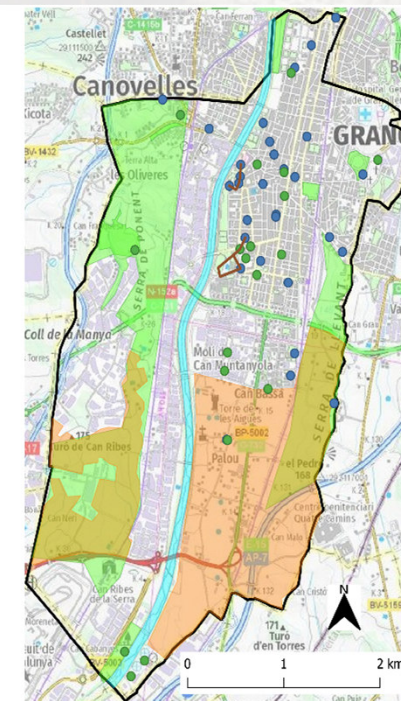
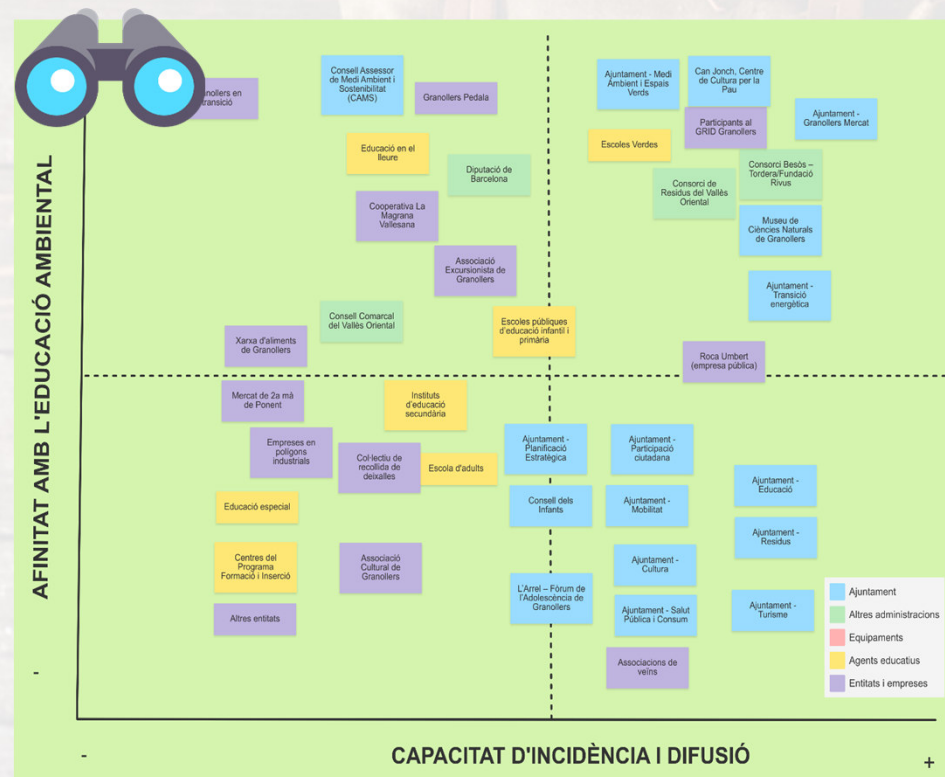
Transversalitat interna

Alguns exemples inspiradors

PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE GRANOLLERS

Llegenda

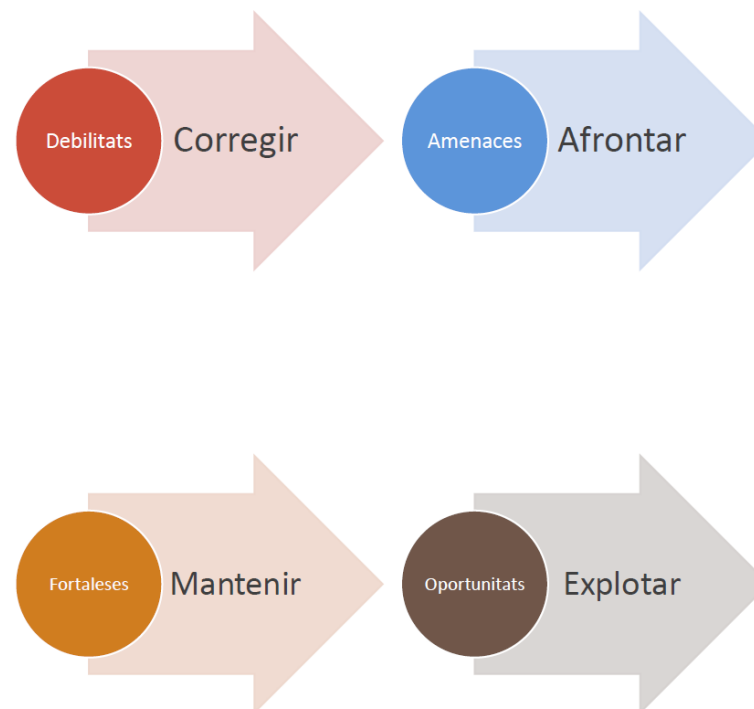
- Equipaments
- Centres d'educació formal i no formal
- Espais agraris
- Espais verds
- Espai fluvial - Riu Congost
- Xarxes calor biomassa

Diputació
Barcelona

Alguns exemples inspiradors

T PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE GRANOLLERS

Alguns exemples inspiradors

PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE GRANOLLERS

Potenciar i millorar allò que funciona (Acció 1)

Consolidar i potenciar les activitats i recursos que ja s'estan executant en l'actualitat i que ofereixen bons resultats, i replantejar i millorar les activitats i recursos que ja s'estan executant en l'actualitat però que presenten potencial de millora.

Impulsar allò que falta (Accions 2, 3, 4 i Transversals)

Crear noves activitats, recursos i projectes que actualment no s'estan oferint a Granollers, que permetrà satisfer una necessitat detectada durant la diagnosi de l'oferta d'educació per a la sostenibilitat.

Acció 1

Actualització de les activitats i recursos **existents**

Acció 2

Disseny de **noves activitats** d'educació per a la sostenibilitat

Acció 3

Disseny i implementació de **projectes** d'educació per la sostenibilitat

Acció 4

Gestió del nou Programa d'Educació per a la Sostenibilitat (Transversal)

Alguns exemples inspiradors

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Eixos del Pla Director:

1. EA en centres educatius
2. Organització interna municipal
3. Entitats, acció ciutadana i voluntariat
4. Recursos d'EA i divulgació
5. Treball en xarxa
6. Governança ambiental

Codi	Projecte tractor
ÀMBIT IMPLICACIÓ DEL CENTRE EN ELS VALORS DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL	
CE1	Impuls d'un projecte pilot d'integració de l'educació ambiental en una escola
ÀMBIT EXTENSIÓ I MILLORA DEL PROGRAMA ESCOLES SOSTENIBLES	
CE2	Renovació i difusió del Programa escoles sostenibles
ÀMBIT PASSAR A LA PRÀCTICA, A L'ACCIÓ: CONEIXER I IMPLICAR-SE A L'ENTORN I AL BARRI	
CE3	Premi del Programa escoles sostenibles a iniciatives d'Educació Ambiental a les escoles, basades en l'acció i la transformació de l'entorn
ÀMBIT INFRAESTRUCTURA	
CE4	Projecte de centres educatius com a refugis climàtics

Alguns exemples inspiradors

PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE GRANOLLERS

Esquema de l'organització municipal de la comissió transversal d'Educació per a la Sostenibilitat

Diputació
Barcelona

Alguns exemples inspiradors

PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE SÚRIA

Títol acció: CREACIÓ D'UNA ACTIVITAT-TALLER SOBRE CONSUM RESPONSABLE I ECONOMIA CIRCULAR PER ESCOLARS

Número acció: 30

Temàtica: CONSUM RESPONSABLE

Tipus d'actuació: Educació i sensibilització

Vinculació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

4. Educació de qualitat

11. Ciutats i comunitats sostenibles

12. Consum i producció responsables

Breu descripció de l'activitat

Es proposa preparar aquest element que pot ser útil per alumnes de cursos superiors per fer entendre la problemàtica del consum i la seva relació amb la conservació o destrucció del medi ambient.

L'activitat es pot preparar perquè es pugui desenvolupar com un joc:

- Els participants han d'anar a fer la compra de la setmana, a partir d'una exposició de productes.
- Cada grup exposarà quins productes ha comprat i explicarà quins criteris ha seguit per comprar uns tipus de productes o uns altres.

Al llarg de l'activitat es treballaran conceptes com:

- Origen dels productes (d'on provenen i amb quins materials s'han fabricat)
- Tipus d'envasos
- Etiquetes ecològiques
- Productes sostenibles
- Economia circular
- Productes de proximitat

Tipus de recurs

Activitat de nova preparació

Destinataris

Escoles

Nivell educatiu recomanat: cicle superior de primària i ESO

Administració a qui demanar activitat o recurs:

OBJECTIUS CURRICULARS

- **Objectius d'aprenentatge cognitiu:** Com les opcions individuals d'estil de vida influeixen en el medi ambient, els models de consum i la interrelació amb emissions de CO₂, generació de residus, salut, condicions laborals...
- **Objectius d'aprenentatge socioemocional:** Sentir-se responsable dels impactes mediambientals i socials del seu estil de vida individual, imaginar estils de vida sostenibles on no cal llençar residus o els pocs generats es separen correctament per reciclar-los.

Diputació
Barcelona

La diagnosi

**El procés de
participació**

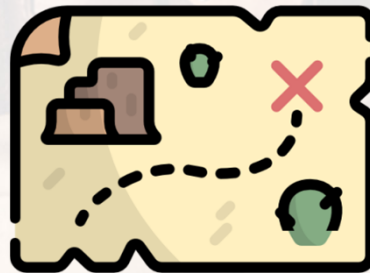
**Missió, visió i
objectius**

Els públics objectiu

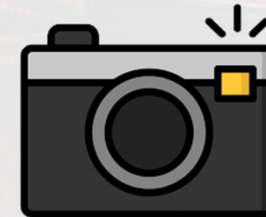
**Línies estratègiques i
accions**

La governança

La comunicació

L'avaluació

